

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.058/2014/7/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Hajdú és Menyhei Ügyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Bereczky Dániel ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. **jogtanácsos neve** jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen **kezesi helytállási kötelezettség** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2013. november 26. napján meghozott 39.P.25.677/2012/12. számú ítélete ellen a felperes 13. sorszámon előterjesztett, Pf.4. és Pf.5. sorszámon kiegészített fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 400.000 (négy százezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 128.250.000 forint és járulékai megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy a hitelező követelése az őt kielégítő dologi kötelezettre szállt át, ő pedig a dologi kötelezettől azt engedményezés útján megszerezte. Az alperes a követelés kezeseként köteles azt kezességvállalása erejéig kielégíteni.

Az alperes érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint a felperes nem igazolta az engedményezés megtörténtét, a kezesség érvényesítésére nyitva álló határidő pedig eltelt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Úgy rendelkezett, hogy a felperes teljes költségmentessége folytán le nem rótt 1.500.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

Ítéletének jogi indokolásában idézte az Ptk. 272. § (1), a 273. § (1)-(3), a 274. § (1), a 277. § (1) és (2) bekezdését. Megállapította, hogy az alperes a kezesi szerződésben meghatározott hitelkeret-szerződéshez kapcsolódó kölcsönszerződések és kiadott bankgaranciák alapján az adóst terhelő kötelezettségek, illetve bankgarancia összegének 57%-ig készfizető kezességet vállalt. Rögzítette, hogy a felperesi jogelőd az óvadék nyújtásakor tisztában volt azzal, hogy a hitelszerződést az alperes folyamatos készfizető kezességvállalása biztosítja. Megállapította, hogy a felperes és jogelődje között az engedményezési szerződés érvényesen létrejött, az engedményezésről szóló értesítés pedig a keresetlevél közlésével megtörtént. Egyetértett a felperessel abban, hogy az alperes üzletszabályzata a Ptk. 205/A. §-a szerinti általános szerződési feltétel. Az elsőfokú bíróság

álláspontja szerint azonban a kezesség beváltására vonatkozó alperesi üzletszabályzat 7.2. pontjában foglaltak, különösen a hat hónapos igényérvényesítésre vonatkozó kikötés a felperes állításával szemben a szerződés részévé vált. A felperesi jogelőd előtt ismert volt, hogy az alperes már a korábbi hitelszerződések kapcsán is készfizető kezességet vállalt, tette ezt díj ellenében és üzletszerűen. Az üzletszerűen kezességet vállaló társaságok kötelezettségvállalása, konstrukciója jelentősen eltér a Ptk.-ban szabályozott kezességtől. Az ilyen szerződéseknél teljesen szokványos gyakorlat a kezesség beváltásának korlátozása. A felperesi jogelődnek, aki a hitelszerződést a cég képviselőjében aláírta és saját maga is készfizető kezességet vállalt, nyilvánvalóan ismernie kellett a kezesség beváltására vonatkozó feltételeket. Nincs ésszerű indoka egy ilyen eltérő konstrukció esetén, hogy az üzletszabályzat elolvasása helyett minden egyes szabályról külön figyelemfelhívó tájékoztatást írással alá az ügyféllel. A felperes csatolta a korábbi hitelkerethez kapcsolódó készfizető kezesi szerződését, mely szintén tartalmazta a kezesség beváltására vonatkozó speciális rendelkezéseket. Mivel az üzletszabályzatban foglaltak szerint az igényérvényesítési határidő eltelt, ezért a bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésére figyelemmel a keresetet elutasította.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett, amelyben azt kérte, hogy a Fővárosi Ítélet táblája az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és az alperest mint készfizető kezest keresetének megfelelően marasztalja és kötelezze az első- és másodfokú perköltség viselésére.

Álláspontja szerint a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése vagylagosan határozza meg azokat a feltételeket, melyek esetén az általános szerződési feltételről a másik felet külön figyelemfelhívó módon tájékoztatni kell. Az elsőfokú eljárásban nem volt vitatott, hogy a készfizető kezesség beváltására vonatkozó 7. pont rendelkezéseiről külön figyelemfelhívó tájékoztatás nem volt, valamint az sem, hogy a hat hónapos igényérvényesítési határidő lényegesen eltér a kezesség járulékos jellegével kapcsolatos jogszabályi rendelkezésektől. Az üzletszabályzat 7. pontja tehát, különösen annak a hat hónapos igényérvényesítési határidőre vonatkozó kikötése nem vált az alperes kezesi szerződésének részévé. Az alperes készfizető kezessége a feleket terhelő főbb jogok és kötelezettségek tekintetében nem különbözik a Ptk.-ban szabályozott kezesség intézményétől. Pusztán az a körülmény, hogy az alperes a kezességet díj ellenében vállalta, nem teszi az alperes kötelezettségét lényegesen eltérő, speciális konstrukcióvá. Az alperes által vállalt kezesség csak és kizárólag egy pontban különbözik a Ptk.-ban rögzített kezességtől, mégpedig az üzletszabályzatban meghatározott korlátozás miatt. Egyediségét kizárólag a beváltására vonatkozó rendelkezések jelentik. Azok pedig lényeges eltérést jelentenek a jogszabályi rendelkezésektől, ezért külön figyelemfelhívó tájékoztatásra lett volna szükség. Amennyiben az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes által vállalt kezesség az üzletszabályzatban rögzített beváltási feltételeken túlmenően is speciális kötelezettségvállalás lett volna, úgy a lényeges eltérések mibenlétét az elsőfokú bíróságnak meg kellett volna jelölnie, ez azonban az ítéletből hiányzik. Álláspontja szerint abban az esetben, ha az üzletszabályzat 7.2. pontja mégis a kezesi szerződés részévé vált volna, az a perbeli esetben nem alkalmazható. A felszámolási eljárás kezdő időpontjától számított hat hónapos igényérvényesítési határidő ugyanis nem lehet irányadó abban az esetben, ha a jogosult követelése csak a felszámolási eljárás alatt keletkezik. A perbeli esetben pedig a követelések kivétel nélkül a felszámolási eljárás alatt, bizonyos részében már eleve annak elrendelését követő hat hónapon túl keletkeztek. Az alperes üzletszabályzata erre nézve speciális igényérvényesítési határidőt nem tartalmaz. Az sem állapítható meg az elsőfokú ítéletből, hogy az igényérvényesítési határidőt a felszámolás kezdő időpontjától, vagy az egyes követelések keletkezésétől kell-e számítani. A Ptk. 207. §-ának (2) bekezdéséből pedig az következik, hogy a 7.2. pont csak a felszámolási eljárás megindításakor már fennálló követelésekre alkalmazandó. A felszámolási eljárás folyamatban léte alatt keletkezett követelések tekintetében kizárólag az általános elévülési határidő korlátozza az igényérvényesítés idejét. Abban az esetben pedig, ha a felszámolási eljárás kezdő időpontjától számított hat hónapos igényérvényesítési határidő a még létre sem jött követelések tekintetében is irányadó lenne, az mint érthetetlen,

lehetetlen, ellentmondó és legfőképp jogellenes feltétel a Ptk. 228. § (3) bekezdése alapján eleve semmis. Álláspontja szerint a szerződésekre vonatkozó jogszabályi rendelkezésektől való lényeges eltérés önmagában a Ptk. 205/B. § (2) bekezdésének szükségszerű alkalmazásához vezet, még abban az esetben is, ha az egyébként a szokásos szerződési gyakorlattal megegyezik. Nem értett egyet az elsőfokú ítélettel abban sem, hogy a felperesi jogelődnek az alperes által vállalt kezesség eltérő természetével tisztában kellett lennie. Egyrészt, mert a kifejezett felhívást és elfogadást a feltétel használójával szerződő fél semmiféle esetleges tudomása nem pótolhatja, másrészt mert a felperesi jogelőd oldalán ilyen tudomás nem is volt, az alperessel ugyanis a felperesi jogelőd nem szerződött. Álláspontja szerint az igényérvényesítési határidő további korlátozását jelenti az elsőfokú bíróságnak az az értelmezése, hogy a hat hónapos korlátozás az igények megnyílásának időpontjától függetlenül a felszámolás kezdő időpontjától számít. Ez az egyes igények érvényesíthetőségének teljes és eredendő kizárását jelenti, amely különösen alátámasztja az adott szerződési feltétel szokatlanságát. Hivatkozott BDT2010.2232 és az LB-H-PJ-2011-2067 szám alatti eseti döntésekre. Álláspontja szerint abban a hipotetikus esetben, ha a 7.2. pont mégis a szerződés részévé vált, a felperes az igényét menthető okból nem tudta érvényesíteni, ezért az igényérvényesítési határidő az általános elévülési idő elteltéig nyugodott.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Előadta, hogy a felperes állításával egyező tényállás szerint a 2001. évben kötött hitelszerződéshez többször vállalt kezességet oly módon, hogy a felek a korábban létrejött kezési szerződést hatályon kívül helyezték, és a hatályon kívül helyezett helyett újat kötöttek. Ez a technikai megoldás a Ptk. 273. §-án alapult. Állította, hogy a kezési szerződés 6. pontjában kifejezetten felhívta a másik szerződő fél figyelmét arra, hogy a készfizető kezes helytállási kötelezettségeinek feltételeire és a beváltással kapcsolatos eljárásra a szerződésben nem szabályozott kérdésekben az üzletszabályzat 7. pontja vonatkozik. A felperes által kifogásolt 6 hónapos igényérvényesítési határidőt pedig az üzletszabályzat 7.2. pontja tartalmazza. Mivel a kezési szerződést a hitelező mint fél aláírta, teljesült a külön figyelemfelhívó tájékoztatást követő kifejezett elfogadás követelménye. Kitért arra is, hogy a vele szerződést kötő fél - aki alapító tagja és 1992 óta üzleti partnere - maga is professzionális hitelintézet volt. Előadta, hogy a 6 hónapos igényérvényesítési szabály a Ptk. rendelkezéseitől nem tér el, mivel a Ptk. az igényérvényesítést még diszpozitív szinten sem szabályozza. A felperes e körben tett előadása csak úgy értékelhető, hogy az igényérvényesítési határidő a szokásos szerződési gyakorlattól tér el. Az elsőfokú eljárás során kifejtettek szerint azonban szerződéses gyakorlata a kezességvállalást díj mellett nyújtó intézményekkel teljesen megegyezett. Előadta, hogy az üzletszabályzat szerinti beválthatóság napjáig, 2008. május 29-ig a felperesnek a kezesség érvényesítésére 216.202.419 forint erejéig lehetősége volt. Az üzletszabályzat tehát a felperest igényei érvényesítésétől nem zárta el, az érthetetlen, ellentmondó, jogellenes feltételt nem tartalmazott. Megjegyezte azt is, hogy marasztalásnak egyébként sincs helye, hiszen a felperes az üzletszabályzatnak megfelelő beváltási eljárást nem folytatta le.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt az 1952. évi III. törvény (Pp.) 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság egészében bírálta felül.

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta. A tényállást a bizonyítási eljárásnak megfelelően, helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével az alábbi indokok alapján értett egyet.

Az alperes érdemi védekezésének elbírálása során az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes üzletszabályzata a Ptk. 205/A. § (1) bekezdése alapján általános szerződési feltétel. Ennek ellenkezőjét az alperes a Ptk. 205/A. § (2) bekezdése alapján öt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem bizonyította. Az alperes az üzletszabályzat kezesség beváltására vonatkozó 7.2. pontjáról a perbeli kezési szerződés megkötésekor a vele szerződő felet külön nem tájékoztatta, ennek kifejezett elfogadása nem történt meg. Az alperes által előadottak, miszerint az egyedi szerződésben a kezesség beváltásának feltételeinél utalt az üzletszabályzatára, külön figyelemfelhívó tájékoztatásnak nem tekinthető.

Általános szerződési feltételek esetén a szerződési pozíciók közötti egyensúly felbomolhat, mert a szerződési feltételeket nem a felek közös akarata, alkufolyamata alakítja. Az általános szerződési feltétel használójával szerződő fél szerződéses akarata kizárólag a másik fél által kialakított feltételek elfogadására, illetve el nem fogadására korlátozódik. Ezért az általános szerződési feltételekre vonatkozó szabályozásnak, különösen a Ptk. 205/B. §-ában rögzített rendelkezéseknek az a célja, hogy az általános szerződési feltételekkel való visszaélés lehetőségét megakadályozzák. E cél elérése érdekében a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése ténylegesen két esetkört szabályoz, amikor külön figyelemfelhívó tájékoztatás, illetve kifejezett elfogadás szükséges ahhoz, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé váljon. Eszerint külön tájékoztatás akkor indokolt, ha a feltétel a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen eltér, ha azonban a felek között korábban már volt szerződéses kapcsolat, külön figyelemfelhívás akkor szükséges, ha a feltétel az általuk már alkalmazott kikötésektől tér el. A külön tájékoztatási kötelezettség előírása tehát a felek közötti korábbi szerződéses kapcsolat megléte, vagy hiánya szerint differenciált.

A Ptk. 205/B. § (2) bekezdésének az Alaptörvény 28. cikkében előírt objektív teleologikus értelmezése szerint abban az esetben, hogyha a felek között már korábban is általános szerződési feltételek által szabályozott szerződéses kapcsolat állt fenn, és ugyanazokkal a szerződési feltételekkel utóbb újabb szerződést kötnek, a külön figyelemfelhívási kötelezettség még akkor sem terheli az általános szerződési feltétel használóját, ha a feltételek a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen eltérnek, hiszen azok a felek között korábban alkalmazott kikötésnek, kialakult gazdasági kapcsolatuknak, szerződéses akaratuknak ténylegesen megfelelnek. Ezért a felek korábbi szerződéseivel, fennálló szerződési gyakorlatával megegyező általános szerződési feltételek, külön figyelemfelhívó tájékoztatás és kifejezett elfogadás nélkül is a szerződés részévé válnak.

A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján, jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában a felperes kötelezettsége volt annak bizonyítása, hogy az üzletszabályzat 7.2. pontja tekintetében az alperes a Ptk. 205/B. §-ának (2) bekezdése alapján külön figyelemfelhívó tájékoztatásra volt köteles.

A peres felek egyezően állították, hogy az alperes és a hitelintézet között a perbeli hitelszerződéshez vállalt kezesség folytán 2001. év óta üzleti kapcsolat állt fenn. A hitelszerződés több alkalommal történt módosítására tekintettel, ahhoz igazodóan mindig újabb kezési szerződések megkötésére került sor. A hitelszerződést biztosító, ahhoz igazodóan rendszeresen megújuló kezési jogviszonyokban az alperes általános szerződési feltételeit rendszeresen alkalmazták. A hitelintézet egyéb hitelszerződéseinek kapcsán jogviszonyaik nem vitatottan már az alperes alapítása óta fennálltak. A felperes tehát nem bizonyította, hogy a perbeli szerződésnek a kezesség beváltására vonatkozó rendelkezése a szerződést kötő felek korábban alkalmazott szerződési kikötéseitől eltért, ezáltal azt sem, hogy az alperes e körben külön figyelemfelhívó tájékoztatásra volt köteles.

E tények alapján a Ptk. 205/B. § (2) bekezdésének az előzőekben kifejtett értelmezése szerint az üzletszabályzat 7.2. pontjában rögzített általános szerződési feltételek külön figyelemfelhívó tájékoztatás és kifejezett elfogadás nélkül is a 2006. augusztus 28-i kezesi szerződés részévé váltak.

Az üzletszabályzat 7.2. pontja szerint az alperes készfizető kezessége „... bankgaranciához kapcsolódó készfizető kezességvállalás esetén az adóshoz intézett fizetési felszólítás keltétől, ... vagy a felszámolási eljárás megindításától számított 6 hónapon belül” volt beváltható. A felszámolási eljárás megindításától számított 6 hónapon belül a felperes a készfizető kezességet nem váltotta be. Az sem volt vitás, hogy a bankgaranciáért vállalt készfizető kezesség a felperes követelésének csekélyebb részét képezte. Az alperes perbeli nyilatkozata szerint bankgarancia esetén a kezesség beváltásának az időpontja nem a felszámolási eljárás megindításához, hanem a fizetési felszólításhoz igazodott. Az alperes állította, és a felperes sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban nem tette vitássá, hogy az alperes a bankgarancia megtérítése iránti igényét az adóssal szemben a felszámolási eljárásban folyamatosan érvényesítette, valamennyi bankgaranciából származó igényét a felszámolási eljárásban 2009. november 9-vel bejelentette (11. számú jegyzőkönyv). Az alperes e tényállítását a felszámolóhoz intézett „hitelezői igény módosítása” tárgyú okirattal bizonyította (11. sorszámú jegyzőkönyvhöz csatolva).

A felperes keresetindításáig tehát a kezesség érvényesítésére nyitva álló 6 hónapos határidő a hitelkeret-szerződésből fakadó valamennyi követelés tekintetében eltelt. Az alperes az időben korlátozott készfizető kezességvállalására tekintettel alappal tagadta meg a felperes követelésének teljesítését (Ptk. 200. § (1), 207. § (1) bekezdés).

A felperes keresetének a teljesítését, nem az elévülés szabályai (Ptk. 324-327. §), hanem a kezességvállalás időbeli korlátozása zárta ki, így az elévülés nyugvására vonatkozó rendelkezéseket a jogvita elbírálása során nem lehetett alkalmazni.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a és a 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogi képviselőtével felmerült másodfokú perköltség megfizetésére. Az alperest képviselő jogtanácsos munkadíját a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése alapján - a (6) bekezdésre figyelemmel az elvégzett munkával arányban álló összegben - állapította meg. A felperes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2015. október 22.

. Höbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
előadó bíró

Dr. Bleier Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelűl: